

NØR - HØE
GÅRDE

GØRDING SOGN
GØRDING HERRED

Jefrey Andersen

INDHOLDSFORTEGNELSE

	Side:
Nør-Høe	1.
Bønderne i Nør-Høe	2.
Hoveriet til Bramming	4.
Præstetiender	9.
Folketælling	10.
Skoleforhold	11.
Jernbanen	11.
Matriklerne i Nør-Høe	11.
Gårdene og deres ejere	13.
Nr. Høevej 12	15.
Nr. Høevej 10	22.
Gammel gård	25
Brammingborgvej 18	27.
Høevej 12	30.
Nr. Høevej 8	37.
Gammel gård	39
Nr. Høevej 6	40.
Nr. Høevej 5	42.
Nr. Høevej 9	47.
Brammingborgvej 16	53.
Brammingborgvej 20	54.
Nr. Høevej 7	55.
Gammel gård	55.
Folketællinger 1787-1906	57.

NØR HØE GÅRDE.

Den vestlige del af Gørding sogn hedder Nør Høe. Egnen har i gammel tid har været dækket af egekrat. Ved uddybning og regulering af bækken har man fremdraget forkullede egestammer. Også mosejorden bar præg af brand. Dette tyder på, at en brand i fordums dage har hærget egnen.

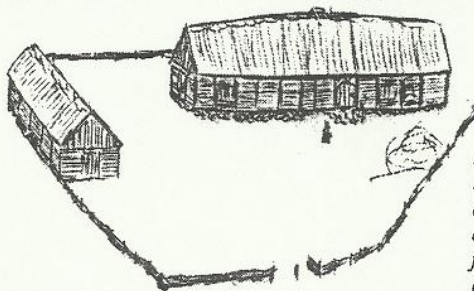
Der er også spor af stenbelægning i skellet mellem de to Nør Høe gårde. Kaptajn Tøger Reenberg Teilman tegnede i 1762 - 1767 et kort over Skats, Gørding og Malt herreder, som viser at der i Nør Høe lå en gård.

I 1996 foretog Esbjerg Museum udgravning på Bent Sørensens jord (matr.no.2a) langs Høebæk, (Ilsted å). Ved undersøgelsen blev der afdækket ca. 600 m² af en bebyggelse fra middelalderen med spor af 7 langhuse, enkelte staklader og hegn samt nogle få gruber.

Grænser for bebyggelsen blev tilsyneladende fundet i to retninger, dels mod åen i sydvest, dels mod nordvest, hvor en søgegrøft ikke afslørede anlægsspor. Bebyggelsen omfatter spor af 8 langhuse i to retninger. Husene I og II på ca. 5 m bredde var orienteret sydvest nordøst, mens husene III til VII var omkring 6 m brede og var orienteret nordvest sydøst.

Husene blev adskilt af en nordøst sydvest orienteret grøft, der i første omgang blev opfattet som en skelgrøft. Denne tolkning blev senere forladt på grund af bebyggelsesstrukturen, som mere antyder, at der er tale om sporene af en gård med det brede hovedhus orienteret nordvest sydøst og et knap så bredt hus med en anden funktion vinkelret derpå. Der fandtes yderlige spor af to mindre staklader samt en form for tilbygning (VIII) til et af husene.

Ud fra husene og det meget lille keramiske materiale, som ikke omfatter glaseret keramik, må det skønnes at bebyggelsen stammer fra den midterste del af middelalderen. Der fandtes ikke sikre spor af egentlige krumvægshuse, og meget tyder således på en datering senere end år 1200, men før år 1400. Om der er tale om det middelalderlige Høe eller en enesteds gård, kan ikke afgøres ud fra udgravningens størrelse, men iagttagelser øst for det undersøgte område tyder på en bebyggelse af en vis udbredelse.

Måske har gården i Høthe set ud som denne: to huse og en tofte markeret af flettede hegn. (Ill.: Palle Siemen).

Der skrives i efterretninger om Gørding herred af Oluf Nielsen i 1872, Høde, af hvilken Sønder Høde hører til Bramming sogn. Bækken, der skiller dem ad, hed Høde bæk.--1378 pantsatte Laversen Valdemarsen til provsten i Varde syssel, Tue, for 6 mark lybsk sit gods i Høthe (Høthe) i Gørding sogn. Denne gav ved sin død 1387 til Ribe Domkirkes bygningsfond samme gård i Høthæ. 1683 var her 1 gård, i bækken fangedes da med små ruser aborrer, skaller, gedder og ål.

Fra jorde og matrikelbogen fra 1608 - 1609 ses at der i Høed boede en Søffren (Jensen) Bramming, som var præstesøn fra Bramming. Han var tidligere Herredsfoged, men blev i 1598 dømt fredløs for, under et drukgilde, i kådhed, i Biskob Hegelunds gård den første maj, at have dræbt Rådmand Anders Sørensen Klyd, da denne ville parrere med sit spyd. Rådmanden snublede, blev såret i benet og døde tre dage senere. Herredsfogeden måtte for dette bøde 500 rdl. til rådmandens arvinger og 400 rdl., hvis renter skulle anvendes til fattige i Ribe. Et kongeligt benådningsbrev i 1604 bestemte, at de 400 rdl. skulle komme de fattige disciple i Ribe tilgode.

Rådmanden havde selv nogle år tidligere dræbt en ung ustyrlig mand i et drukkelaug.

Der findes i Gørding kirke en ligsten over Søren Jensen Bramming, som døde den 6. januar 1608. Det skrives i Hegelunds almanakker: Søffren Bramming, manddraber, døde efter langt sygeleje (siden S. Hansdag).

Bramming Hovedgård er oprettet i 1572, men først i 1652 købte ejeren Erik Krag en selvejerbondegård i Bramming sogn ?? kaldet "Nørhøde".

De næste efterretninger der findes om Nør Høe er fra 1652, hvor en Hans Andersøn sælger sin selvejergård til Erik Kragh på Bramming Hovedgård (kopier fra Landsarkivet), som fæster den til ??.

Bønderne i Nør Høe: *Nørhøe*

Jordebogen i 1608 1609 viser at Søffrenn (Jensen) Bramming i jordskat giver: Jorde matrikel Landsarkivet Viborg 1608 1609 Høde Søffrenn Bramming 1, 1/2 ørte Rug 1, 1/2 ørte Buig 1 skp. Hauffre 1 Sviin aff 16 Heste ??? 6 mark 10 sk 2 all 3 tynner Hauffre

Søffrenn Bramming
1
1 1/2 ørte Rug
1 1/2 ørte Buig
1 skp. Hauffre
1 Sviin
aff 16 Heste
6 mark 10 sk 2 all
3 tynner Hauffre

Nør Høe blev ved køb af gården i 1653 fæstebønder under Bramming Hovedgård og var det i omtrent i 200 år til 1841, hvor bønderne igen blev selvejere

Kopier fra rigsarkivet: (side 3).

Jeg Underskreffne er paa det underdanigste _____ Hans Kongl. Majst min allernaadigste Herre og Konge berierindes mig Naade maatte bevilges at tilfor handle mig Bonde eyendommen af en selfeyer Bundegaard i Bramming Sogn beliggende som jeg i pant for forstefning mig hauffer tilforhandlet Nørhøede kaldet med huus som i Sønderhøede til samme gaard er beliggende Jeg forbliver Eders underdanigste og troe tjener och Her Canselers tjenstevilligste

Erik Krag
 Hafnia 30. Septembris
 Anno 1653

OCTOBER

Erik Krag's at tilforhandle sig nogen bunde eyndom.

Thet, H,M, At vi rette os Efte: Erik Krag exc. Hans Andersøn: Ansøgning och begæring Man Hauffer bevilget och tillat, saa och her med bevilger och tillader, at hand maa sig tilforhand le bunde eyendommen aff en selfeyer bundegaard, udi Bramming sogn liggendes, som hand sig i pant for forstefning haffe till forhandlet, Nørhøede kaldet, med huus i Sønderhøe til samme gaard beliggendes forb:

Hafnia den 1 Oktob: 1653
 (landsarkivet) Jyske aabne breve 1 okt. 1653 (Nr. 127)

I 1664 bor der en Hans Nielsøn (Hans Nielsøn er skytte under Bramming Hovedgård.) på gården med en jordskat på:

Jorde Matrikel Landsarkivet Viborg 1664 NørHøede Hr. Hanns Nielsøn Fauerskov, skytten 1, 1/2 ørte Roug 1, 1/2 ørte Biug 2 skp. are (havre) 2 Svin aff 16 Heste ??? 6, 1/2 mark 2 sk 2 all 4 tr. are (havre)

Nørhøede
1 1/2 ørte Roug
1 1/2 ørte Biug
2 skp. are
2 Svin
aff 16 Heste
6 1/2 mark 2 sk 2 all
4 tr. are

1681 er Hans Nielsen stadig fæster med matr. på 4.6.0.0, men i 1688 er der to fæstere på samme gård, Hans Nielsen (Fauerskov) og Niels Jepsen og matr. er forandret fra 4.6.0.0 til 3.7.1.1. Omkring 1700 fordeles jorden til de to fæstere. 1705 afstår Hans Fauerskov (2a) til Jens Mikkelsen. Der er ikke opgivet hartkorn i fæsteprotokollen.

Den anden (1a) afstår Niels Jepsen til sønnen Jep Nielsen med hartkorn 3.3.0.0,5, som er forandret til 3.4.0.0,5 ved fæsteskitte i 1720, en ny forandring sker i 1782, så den får størrelse som matr.no.2a 2.0.0.2,5.

Bønderne var fæstere under Bramming Hovedgård og gjorde hoveri dertil efter bestemte regler.

HOVERIET TIL BRAMMING

Udtog

Af Forening om Hoveriet til Bramming Hovedgaard i Ribehus Amt til at vedhæfte Bondens Fæstebog. Det tilkommer Jens Mikkelsen i Nørre Høe paa Bramming Gods af halv Gaard, som er ansat for heel Plov, aarlig at forette efterfølgende Hoveri til Bramming Hovedgaard fra 1ste May 1797 i overensstemmelse med den ved Commishiernes Mæling truffne forordning af 4de Aug. 1796.

Agerlandets Drivt, Pløjning og Kornhøst.

Det hovetige Agerland er indelt i 10 Hovedtægter, 10 mindre Tægter og 6 Fenner.

Efter Landmaaler Astrups Carte og Beregning indeholder de 10 Hoved Indtægter 2,524,660 □ Alen, hvorefter hver Tægt, naar de vare lige store, maatte indeholde 252,466 □ Alen, men de ere dog noget forskellige i hver virkelige indhold.

Efter en Middelstørrelse af Tægterne, bliver et Hovmaal for hver af de 47 hele Plove 5372 □ Alen, de 10 mindre Tægter indeholder tilsammen 1268,200 □ Alen, Mellemstørrelsen af hver Tægt er 126820 □ Alen. De 6 Fenner indeholder 777,050 □ Alen i mellemtaal indeholder hver Fenne 129,330 □ Alen, aarlig drives 5 af de store Tægter, som ere 162,330 □ Alen, 5 af de mindre Tægter, som ere 634,100 □ Alen, 3 Fenner som ere 388,507 □ Alen, tilsammen 2,284,954 □ Alen, eller 163 2/14 Tønder Land, hvorefter hver Plov aarlig har at dyrke omtrent 3½ Tdr.Land geometrisk Maal.

De mindre Tægter eller Fenner indeles i Hovmaal af en Tønde land eller 14000 □ Alens størrelse til 2 Plove, saaledes at til hver Plov afsættes i hver af den mindre Tægter og de 3 Fenner, som ere i Drivt, 4 skpr.Land til aarlig Pløjning, Sæd og Harving, hvilket i omgang af de 47 Plove, med 18 Plove i hver af disse Tægter og Fenner, forettes.

I de 9 store Tægter fæller, pløier, saaer og harver hver Plov det samme tildelte Hovmaal, majer, opbinder, river, iradsætter, rygter i vanskeligt vejr, paalæsser, hjemager og i Laden fratager Afrgrøden af samme, men i de mindre Tægter og Fenner forettes Høsten ligesom Pløjningen i omgang mellem samtlige Plove, saaledes, at hver Plov daglig faar at høste 6 skpr.Land, hvorefter 4 Plove høster det maal som 6 have Pløiet.

Aarlig optages een af de store, een af de mindre Tægter og een Fenne af Grøn Jord og pløies 2de gange til Sæd, i de øvrige 4 aar at Tægterne og de to aar at Fennerne udbringes, pløies ommeldte kuns een gang, undtagen til Boghvede, hvortil Pløies 2 gange, til al Sæd Harves een gang forsvarligen.-- Dog vedbliver den hertil paa Godset vedtagne ordning i Hovmaalenes omskiftning i Tægterne saaledes, at den Plov, som det inderste Hovmaal i en tægt er tilfalden, tager ligeledes miderste Hovmaal i næste Tægt uden Lodkastning, og den, der er tilfalden den længst fraliggende Hovmaal i een Tægt, tager næste lod i den næste Tægt, eller de som havde det nærmeste Hovmaal i een Tægt, faaer den længstfraliggende Lod i næste Tægt.

Ligeledes bliver, den sidst brugte skik ved Gjødningens udførsel, hvorunder indbefattes Paa og Af læsning samt spredning paa Marken, navnlig at de Gaarde som driver det længstfraliggende Hovmaal tilsiges først, og de der haver det nærmeste sidst til dette arbejde, som forettes dels i Foraaret, dels i Efteraaret efter Jordens beskaffenhed, og hvortil ingensinde flere Vogne maa tilsiges paa een end den bequemelige Kusk haver adgang til Ind. og Ud kjørsel til Møddingstederne uden at opholdes den ene efter den anden. Endeli maa omgang med Kornets Indagning paa den hertil brugelige Maade, saaledes, at til et Læs regnes 2 Tvill-rugtraver, og fra de Længstfraliggende Tægter indages 6 Læs, fra de mellemste Tægter 7 Læs, og fra de nærmeste 9 Læs. Bønderne snoer ogsaa Baandet til Kornets Opbinding af den langhalm, som Eieren hantnem hertil levere.

Højbjergningen

De Enge, som Hovbønderne ere pligtige til at bjerge, udgjør et Areal af 1,339,770 □ Alen eller 95 9/14 Tdr. Land.

Disse Enge ere følgende.....

Tolv skær paa	vester Side	111,660 □ Alen
Aagreen fra	øster Side	93,780 "
Sirgs=Eng fra	vestre Side	37,860 "
Holm=Eng fra	vester Side	128,010 "
Møl = Enge fra	vester Side	68,530 "

Bro = Enge fra vester Side	98,300 "
Holmen norden Gaarden til Bramming Bro	124,880 "
Fra Bramming=Bro til Gunderup Vads øster Side	245,750 "
Bek=enge norden Bækken fra vester Side	130,100 "
Sønden Bækken fra øster Side	93,000 "
Kjær= Enge fra søndre Enge og sønden	
Kirken fra øster Side	207,900 "
Summa de 52 Engskifter	1339,770 □ Alen

Forbemeldte Enger ere indelte i 52 Engskifter, hver til 2 dages Slet, og beløber i Middeltal hver saadant skift 25,765 □ Alen. De 5 overskydende skifte slaaes og bjerges af Fribønderne, man skiftes i omgang aarligen med Hovbønder til Bjergningen tilagte 47 skifter.

De Engskifter paa Tømmerby Mark, som ligger i fællesskabet med bemeldte Tømmerby, og indeholder 45,000 □ Alen eller 3 3/14 Tdr. Land, blærges i Omgang af samtlige 47 Hovplove.

Endelig hører til Bramming Hovedgaard en Eng, kaldet, Sùgkrog, beliggende i den nordlige Hjørne af Marken, som slaaes og bjerges bestandig af 7 Fribønder, og ere Hoverigjørende bønder Uvedkommende.

Toftløse. Eng derimod, som er særskildt Eiendom, Cancelliraad Øllegaard tilhørende, og ikke under Hovedgaarden beliggende, er ei alene Hoveribønderne uvedkommende til Slet og Bjergning, men Godseieren forpligter sig til, at dets Afgrøde paa ingen maade, hvad enten han selv eier og bruger den fremdeles, eller den bliver af ham bortleiet eller afhændet, skal komme Hoveribønderne til Last i Agerbrugets forstørrelse, i første tilfælde, navnlig saalænge han selv eier og bruger denne Eng, skal det deraf bjergede Høe og den af sammes foring faldende Gjøske, sættes paa særskildte steder ved Gaarden, den sidste af Eieren selv sørges udkjørt, men ikke paa det Agerland som Hovbønderne skulle dyrke, saaledes at han driver dermed særskildt Jorden, hvis afgrøde han ligeledes selv besørger høstet, undtaget udtoften, Kornet bortført og Halmen deraf hensat ved Toftløse=Enghov, uden at blandes med Gaardens øvrige foring.

De ommeldte Engskifter i de 10 bemeldte Enge som tilfalder hver Plov efter omgang, slaaser, holmer, vender, paalæsser, hjemager og fratager i Laden, hver Plov som samme er tilfalden, og Tømmerby=Eng, som foranført i fælling.

Ved Kornets og Høets Indførsel maae ikke flere Vogne tilsiges til hver Dags kjørsel end de bekvemmelig og uden Ophold kunde fratages i Laden. De Bud, som skulde fratage Korn eller Høe i Laden, maa ikke forlade dette Arbeide inden den sidste Vogn er aflæsset, og Høstfolkene samler saavel Rivning i Mark og Enge, samt det paa Veien spildt Høe og Halm, som den sidste Vogn hjemfører.

Tærskning og Korn Ægter.

For Tærskning og Kornets Opbæring paa Lofterne befries Hovbønderne imod en aarlig afgift af 2 Tdr. af hver halv Gaard eller heel Plov, som tillige foretter 2 Tærskedage til Sæddings aftærskning eller til anden Tid, naar forlanges. Pengeafgifter erlægges Bønderne inden 1ste. Mai af hvert følgende Aar.

Til Kornets bortførsel lader Godseieren forlods Fribønderne forette 20 Reiser til Hjerting, Ribe, Varde, eller kortere Vei og til samme steder foretter hver heel Plov, naar det behøves, 4 Kornreiser som dog ikke maa anvendes til noget andet brug end til Kornets bortførsel. Til et Læs regnes 3 Tdr. Rug, eller 4 Tdr. Byg eller Boghvede, eller Havre. Bønderne medbringer de fornødne Sække at modtage Kornet i.

Ildebrands = Bjergningen.

Hver halv Gaard eller heel Plov leverer til Bramming Hovedgaard 4 læs Klyne eller skudtorv, læsset til 16 Snese, Torvene skjæres i Heiselund eller Fonager Mose til 9 Tommers Længde, 6 Tommers brede og 3 Tommers tykkelse, ligeledes leverer hver halv Gaard eller heel Plov fra Bramming eller Bjerndrup Hede, 6 læs Heede eller Lyng Torv, læsset til 7 Snese og Torvene til 18 Tommers længde og 12 Tommers breede, endelig leverer hver halv gaard eller heel Plov aarlig 4 Tarver Plukke Lyng.

Hov = Veiens Vedligeholdelse.

Indkales til Hovmaal for de 447 Plove, hvoraf enhver istandsætter sin Lod til heele Godsets bekvemme fart i Hov arbejdet.

Pligts = Arbeide.

Til Hegn, Digers= Jordvoldes= og Grøvters= Vedligeholdese, til Møgblanding i Folden og sammes Opskyvning, til Vandsteders Reensning, til Korn= og Høs'= hessers flytning og gammel Halms udføring, til Borge= og Lade= gaardens vedligeholdese, med Materialers Trandsportd og alt mulig dertil hørende Arbeide, til Broers og Fæstegaardes vedligeholdese, til at slaee Siverner, samt til Humle= Avlen, foretter hver heel Plov ellr halv Gaard 3 Spanddage og 16 Gangdage, som Godseieren til de anmeldte Arbeider maa anvende efter egen Skjønsomhed og for Godtbefindende. Et Bud regnes i een Dag 4 Tdr. Rug eller 6 Tdr. Byg eller Boghvede eller Havre.

Til Flytning for Godseieren i Tilfælde af Kjøb og Salg, Kjører hver heel Plov 2 Læs, ligesaa langt som Kornægterne, og Forpagteren 1 Læs.

De Byer, som ligger $\frac{1}{2}$ til $\frac{3}{4}$ Miel fra Hovedgaarden, møder $\frac{1}{2}$ Time sildigere om Morgenen, og tager hjem $\frac{1}{2}$ time tidligere om Aftenen, og de Byer, som ligger $\frac{3}{4}$ Miel og derover fra Hovedgaarden, især Bjerndrup og Nørbøel, møder 1 time sildigere om Morgenen, og aflader Arbeidet 1 time tidligere om Aftenen end Forordningen af 25de Marts 1791 bestemmer.

#

Saaledes er dette Udtog vedtaget i hen. til Hoveriets Bestemmelser for Jylland anordnede Kongelige Commission udi Vejle den 17de Decbr. 1796.

C.F.r.Hellfried.	Fersbr. G.Arentz.	Selmer
	Em.Rafn.	
Copiens Rigtighed bevidnes		
Moltke.		
Rigtig Gjenpart tilstaar	Øllegaard.	

Ovenstaaende fortegnelse er Ordlydenede den med Godset værende originale Samme forening, det bevidnes ifølge 6te § i forordningen af 6te Decbr. 1799.

Ribe d. 6te Marts 1808
Hermansen.

Herfor betalt 24 s
siger Tyve og fire
Skilling.

En fæsteoverdragelse i 1808 viser omfanget af fæstningen:

En samtidig taxation af ejendommen matr. no. 2a giver en god oversigt (kopi) over bygninger og besætning på gården og det må formodes, at den anden ejendom har haft et lignende udseende, dog er det kun besætningen til hoveriet, der er taxeret. Gården var førhen bygget på hver sin side af vejen til Sønder Høe, ned til bækken, hvor der også var vadested.

CHRISTEN HERMANSEN
Deres Kongelige Majestæts
bestalte Herredsfoged i Gjording
Malt hreder

GABRIEL FRIIS
Deres Kongelige Majestæts
bestalte Herredsskriver
i bemeldte Herreder.

Gjør Vitterlig: Det Aar 1808 den 24de May blev Gjording Malt Herreders Ret sat, og betjænt af Os, og mødte da for Retten, Sognefogederne Lavritz Pedersen af Bolding og Josiae Lytzen af Vejrup, ifølge Dommerens foregaaende udmeldelse af 20de d.m. og fremlagde en af dem over JENS MICHELSSENS Enkes forhen i fæste havende Gaard i Nørhøe, Gjording Sogn paa Bramming Gods, afholdte Syns= og Taxations Forretning i Andledning at samme nu tiltrædes af den nye Fæster MICHEL JENSEN af bemt. Nørhøe.

Den i saadan Anledning skeete Begjæring med paategnet Udmedelse, samt den afholdte Forretning, blev læst og lyder saaledes:

#

Undertegnede Eier og tiltrædende Fæster, er begjæredes at Gjording Malt Herreds Ret behageligen vilde uden forudgaaende stævnemaal, siden vi derom ere enige, udmelde 2de uvillige og Kyndige Mænd til ifølge Forordningen af 8de Junii 1787 at syne og taxere, Bygninger, Besætning og Inventarium paa den halve Gaard i Nørhøe Bye, Gjording Sogn, staaende for Hartkorn 2 Tdr.-- # # 2½ Alb, som antages i fæste af MICHEL JENSEN.

Bramming d. 19 Maj 1808

T.Øllegaard. Michel Jensen.

Paa Grund af forestaaende Begjæring udmeldes herved, Sognefogederne Lauritz Pedersen i Bolding og Josias Lytchen i Vejrup til at foretage forberemte requirerede Syns= og Taxations Forretning, den da have at fuldføre saaledes som de næste Tingdag tiltrøster sig samme endeligen at bekræfte.

Under min Haand og Segl
Ribe d. 20de maj 1808 Hermansen

Ifølge forestaaende Udmeldelse. haver da dem udmeldte Mænd at møde for Jens Michelsens Enke i Nørhøe, Gjording Sogn næste Mandag om Formiddagen kl. 9 femti.

Bramming d. 20de Maj 1808

Øllegaard.

Denne Udmeldelse er mig rigtig forevist, tilstaar.

Lauritz Bolding.

Ligesaa foervist for, Josias Lytchen.

Forelagt og Læst for Gjording Malt Herreders Ret

d. 24de Maj 1808

Hermansen Friis

#

Aar 1808 d. 23de Maj indfandt sig ifølge Rettens Udmeldelse af 20de d.m. Sognefogederne Lauritz Pedersen i Bolding og Josias Lytchen af Veirup for at foretage en lovlig Syns= og Taxations Forretning over Jens Michelsens Enkes forhen i Fæstehavende Gaard i Nørhøe Bye, Gjording Sogn, Hartkorn 2 Tdr.-- # # 2½ Alb. dens Bygninger, Besætning og Inventarium, saaledes som samme befindes ved den nye Fæster Michel Jensens Tiltrædelse og forefandt vi da:

a: Vaanings Huset sønden Gaarden 7 fag ege under Ege og Fyhr Overtømmer, straae og Lyng Tække. Tavle Muur, indrettet i vester Ende 1 fag til Vognport, de øvrige 6 fag til Beboelse, forsynet med Skorstene, Vinduer, Dørre og Lovtskud.

b: Det østre Huus, ibygt forberemte 9 fag Ege under Fyhr Overtømmer, straae og Lyng Tække, Leer Vægge, indrettet fra søndre ende, 6 fag til Koestald, 3 fag til Høeloe.

c: Det nordre Huus, ibygt sidst meldte, 13 fag ege Under og Overtømmer, straae og Lyng Tække, Leervæge, indrettet fra østre Ende, 4 fag til Korn Gulv, 2 fag til Loe, 3 fag Hestestald, 4 fag til Høloe.

Forestaaende Bygninger forefandtes i god Stand.

Dernæst eftersaae vi Gaardens Besætning og Inventarium af Vogne, Plov og Harver, som til Avlings Drift behøves samt Hoveriets Bestridelse, og forefandtes.

1 rød Hoppe	9 aar	30 rd.
1 sort snippet Hest	7 aar	30 rd.
1 sort Hestplag	2 aar	24 rd.
1 lys brun Hopplag	2 aar	36 rd.
1 beslagen Vogn med tilbehør		36 rd.
1 fedr. dto. med dto.		8 rd.
1 dto. med dto.		4 rd.
1 Plov med tilbehør		6 rd.
2 pr. jærntændet Harver		4 rd.

hvilken Besætning og Inventarium vi anslaae at være god og tilstrækkelig til Gaardens og Hoveriets Bestridelse. Endelig eftersaae vi det i Gaarden efter? Korn, som vi forefandt at være tilstrækkelig til fornøden Folks Føde som behøves til indavlings Tiden.

Saaledes at være forrettet efter vores Samvittighed og bedste Overbevisning det vi til næste Ting med vor Ed vil Bekræfte.

Nørhøe ut Jupæra.

Lauritz Pedersen Josias Lytesen.

Med forestaaende Forretning havest intet at erindre

Michel Jensen

Ligeledes havest intet at erindre

Øllegaard.

Fremlagt og Læst ved Gjording Malt Herreders Ret d. 24 Maj 1808

Hermansen Friis.

Hvorefter Syns= og Taxations= Mændene med opragte Fingre og Eed bekræftede at have fuldført Forretningen efter Samvittighed og bedste Overbevisning, hvorefter de fra Retten blev demitterede.

Saaledes passeret i Overværelse af Stokkemænd, Hans Filler, af Tinghuuset, Kristen Hansen af Vejrup, Peder Hansen af Vibækborg og Poul Reinhartsen af Eskildsborg, bekræfter herved under vor Haand og Segl.

Gjording Malt Herredes Ting den 24 Maj 1808

Hermansen	Friis	
Herfor betalt	Herfor til Skriveren betalt	
2 M 4 s siger To	Justits fondet iberegnet	
Mark fire skilling	2 M. 4 s. Toe Mark fire Skilling	Friis.

TERMAN ØLLEGAARD
til Bramming, hans
Kongelige Majestæts
bestaltee Cancelliraad.

Giør vitterlig: at jeg hermed til Michel Jensen i Nørhøe udi Gjording Sogn stæter og fæster den Gaard ibid. som hans fader Jens Mikkelsen er fradød og hans moder Mette Madsdatter nu godvillig til ham har afstaaet, den staare for Hartkorn 2 Tdr. 2½ alb, hvilken gaard med de samme ved Udskifningen tillagde Eiendomme fornævnte Mikkell Jensen maa nyde, bruge og i hans livtid i fæste maa beholde, saalænge han deraf aarlig til rette Eier svarer og, udreder alle Kongelige Skatter og Paabudder som ere eller herefter paalagte vorde, hvorunder tillige forstaas Extraskatter af sig, Familie og Tjænestefolk, betaler til hvert aars Martim Landegilde Tre Rigsdaler og Toe Mark , foretter heel Plovs Hoveri her til Gaarden efter anvisning i Hoverivedtægterne, de mindre Tægter og fæner af den □ Indhold, som hosheftede ved den Kongelige Comission fuldførte Hoveriforening bestemmer, slaær og bjærger 2 dages Slet af Hovedgaardens Enge, hvor angives foretter de efter foreningen pligtige gangdage efter Omgang med Naboer, uden hensyn til andre Hoverigaarde, samt ellers i Øvrigt forette og yde efter bemelte forening, og desuden opfylder den med hans Moder under 21de s.a. oprettede Aftægts Kontrakt.

Gaarden som paa Bygninger, Besætning og Inventarium i følge forordning af 87 Junii 1787 ham er overdraget i god stand efter hosheftede den 24de Mai s. a. Lovlig hjelmede Syns= og Taxations foretning, forbindes fæsteren til at vedligeholde og forbedre, ligesom og forsvarligen at dyrke og drive Gaardens Aul, intet af dens Eiendomme udleie eller Afgrøder deraf sælge, afhænde eller til Upligt bruge, samme aarlig at forbedre , søge Gjording Mølle med al hans Kornmaling, indtil her ved Gaarden vorder anlagt en Mølle, men da at søge samme, er mig og mit bud hørrig og lydig, og løvrigt retter sig, som fæstebonde, efter Hans Majestæts Lov og anvisning, alt dette under sit fæstes fortabelse og anden vilkaarlig straf.--

Indfæstningen er betalt med 50 Rd. siger halvtresinstyve Rigsdaler. Men den paa Gaarden heftede Forraadsfourage af Høe og Halm, efter forordning af 23de Decb. 1789, bør han uden Betaling levere, naar paafor-dres, da samme i Skatter er godtgjort forrige fæster. Derimod bliver Havre i saafald herfra Gaarden at Levere.

Til Stadfæstelse under min Haand og Segl.

Bramming, den 2den Julii 1808

T.Øllegaard.

#

En opgørelse af hoveriet i 1791 og 1805 viser det betragtelige omfang af hoveriet

Hoverri til Bramming 1791

Aarlig 10,½ Pløjedage

30 Spanddage

89 Gangdage

Ugentlig fra 1. april til 1. november.

2 Spanddage

2 Gangdage

I høe og korntiden

2 Spanddage

6 Gangdage

Fra 1. november til 1. april.

1 Spanddag
2 Gangdage

Besætning 1791 ??

4 Køer ingen Stude 2 Ungnød _
10 Faar 4 Lam 0 Svin 1 Griseso.

Hoverri til Bramming 1805

Hans Lauersen, Nør Høe:

Foretter 3 Spanddage 16 Gangdage
samt 4 Kornægt dage og 2 Tærskedage

Jens Mikkelsen's enke i Nør Høe

foretter det samme.

Kornæget i 1809

I Strandby med rug 3 gange.

I 1809 har de hver især været i Strandby med rug 3 gange, hvor lang tid det har taget vides ikke, men en lang tur har det været, når man tager vejene og befordringsmidlet i betragtning.

Udskiftningen skete i 1798, hvor bønderne i Nør Høe og Smedegaard fik jorden samlet. De havde før mindre tægter sammen med bønderne i Smedegaard. Jorden blev nu samlet, dog ikke helt, matr. no. 1a fik den vestlige del og et stykke i midten, matr. no. 2a fik det østlige og ligeledes et stykke i midten og begge et stykke eng i Smedegaard.

Der er ingen udskiftningsplaner bevaret for området, kun nogle beregninger, som ikke siger ret meget. Arealet var beregnet til 855,260 □ alen reduceret til 156,512 □ alen. (At arealet er reduceret, vil sige, at jorden er blevet vurderet efter, hvor god den er, og skatten blev beregnet efter dens værdi (hartkorn).

Det meste af agerlandet var dog hede og den nordlige del egekrat, endnu langt op i vor tid var der hede og krat, der blev opdyrket.

Konge og kirketiender skulle der også svares. Fra 1749 - 1797 var tiende af hver gård 3 mark. Uvist af hvilken årsag var det fra 1825 - 1833 forskelligt, hvor 1a svarede 1 mark 5 skilling 4 penni og 2a svarede 2 mark 2 skilling, i 1833 blev 1a hævet til det samme.

Der blev i 1864 foretaget en ny vurdering til kirketiende, matr. no. 1a var da blevet delt, 1b var blevet solgt til Brammingborre, men samlet gav de 9 skp. rug i kirketiende, det samme gav 2a. Tiendet skulle holdes klar til levering fra 11. november til 1. april, efter at være tilsagt 14 dage forud og leveres enten i Ribe, ved Roborghus, Darum eller et andet sted, dog ikke i længere afstand end Ribe. Tiendskøde blev i 1876 udstedt til ejerne fra Valborg Øllegaard, Bramming Nygaard, der på daværende tidspunkt var ejer af Gørding kirke.

Konge og Kirketiende:

Fra 1749 - 1797 Hartkorn Landegilde

Michel Jensen 2 0 0 2,½ 3 Mark

Laust Hansen 2 0 0 2,½ 3 Mark

Fra 1825 til 1839

Nis Christensen 2 0 0 2,½ 3 m 2 s 0 p

Hans Lauersen 2 0 0 2,½ 1 m 5 s 4 p

hævet 1833 3 m 2 s 0 p

UDSKRIFT

af Protokollen for Gjørding Malt Herred til afbenyttelse ved modtagelsen af indsigelser i henhold til Lov af 23 januar 1862 om lettere adgang til at erholde Tiendevederlagets størrelse og o.s.v. oplyst og berettiget.

GJØRDING VEJRUP

Aar 1864 den 13 August middag kl. 12 blev et møde afholdt paa Tingstedet i Holsted af undertegnede Herredsfoged Petersen med undertegnede vidneføer i henhold til Lov af 23 Januar 1862 om lettet adgang til at erholde tiendevederlagets størrelse og ydelsesmaade oplyst og berettiget m.v. at foretagen forligsmægling, eventuel paakjende de indsigelser, der af vedkommende tiendeyder maatte fremkomme imod 2de af Sognepræsten for Gjørding Vejrup Sogne forfattede fortegnelse over bemeldte Pastorat tilkommende tiender af disse Sogne.

De originale fortegnelser, der haver henligget til almindelig eftersyn paa Herredskontoret i Lovbæfalet til og navnlig siden den 2den Mai sidstleden, fremlagt til indlemmelse saalydende:

Den originale fortegnelse

over

Præstetiendes fordeling i Gjørding Sogn ifølge Lov af
23 januar 1862.

Som hjemmel for tienden er fremlagt og i henholdt til tiendeforeningen derover af 5,6,7,8 og 9 April 1831 confirmeret 21de mai s.aar og tinglyst 3die juni s.aar ved hvilken forening tienden er blevet aconderet for hvert enkelte Eiendom i Gjørding Sogn med undtagelse af Sønder Bøll bye og stedet matr.no. 7 i Ilsted med 14 Tange samt fæstemøllen matr.no. 5 i Sønder Gjørding som fornævnte tiendeforening henholder under en tidligere forening af 20 oktbr 1806 confirmeret 29 mai 1807 hvilken originale retslige tiendeforening findes i Præsternes arkiver, men kun en fortegnelse hvorefter ydelserne ere præsterede og som derfor er lagt til grund ved denne fordeling for disses Eiendommens vedkommende.

Fornævnte tinglæste akkoderede Præstetiende forening bestemmer:

1.

Eiendom akkoderes i Rug og leveres enten i Ribe ved Roborghuus, Darum eller andet sted hvor paafordres, dog ikke i længere afstand end Ribe, hvorved forstaas at kornet ved ladepladsen leveres til baads eller fartøi. Med undtagelse af matr.no. 5 S.Bøel gjælder denne postes bestemmelser ikke for Sønder Bøll bye, der ikke skal levere længere end til Præstegaarden.

2.

Rugen skal være sund og godt forsvarlig kjøbmandsvare, som kjøberen ikke retteligen kan kritisres.

3.

Tienderugen skal holdes parat til levering fra 11te november til 1ste april aarlig og præsteres efter at være tilsagt 14 dage forud.

4.

Som almindelig bestemmelse for samtlige tiendetagere og ydere blev det vedtaget at det aconderede Rug ydes med strøget maal uden opmaal, samt i tilfælde af bro eller bropenge skulle blive paabuden, at erlægge ved pasagen paa de veie som yderen ere pligtige at føre kornet udredes disse af yderen selv.

(NB: Paa arkivet i Gjørding findes en fortegnelse over samtlige ydere i Gjørding sogn.)

For de Eiendomme som ikke er delt eller udparceleret siden tiendeforeningens afholdelse, staaer tienden uforandret noteret kuns for de Eiendomme som derimod siden den tid og indtil nu, er deelt og udparceleret er det denne tiendefordeling er foretaget efter en nøiagtig ligning/: dog ikke fordelt mindre end til $\frac{1}{4}$ fjerdingkarl/: paa hver enkelt parcels hartkorn efter den samlede eiendoms tiendesats, saa at tiendens størrelse, fordelt paa den udparcelerede eiendom er den samme som da eiendommen var samlet, det bemærkes at der dog enkelte steder og navnlig Varho eiendomme hvor fordelingen ikke er sket efter hartkornsberegningen, men efter yderens tidligere fordeling, imellem dem indbyrdes, hvilke nogle har anholdt paa som en akkord, der maatte staae ved sit forbliven, hvorefter det skjønnes at det var bedst at lade det blive, som er skeet ved den gamle slettering.

Gjørding Kirkegaard i April 1864

P.Høeg.

Fremlagt paa Tingstedet i Holsted den

12 August 1864

Petersen.

Lyst den 26 August 1864.

Folketællinger.

Folketællinger for Nør Høe viser lidt om udviklingen på egnen. I 1787 var der to gårde med fæstebønder, fem voksne, hvoraf en var aftægtskone, og fem børn.

I 1801 var der syv voksne, en var aftægtskone på 80 år og en anden kone på 67 år, ikke af familie og fem børn.

I 1834 ligelede syv voksne, ingen aftægtsfolk, men een tjenestekarl på 18 år på den ene gård og en voksen søn på den anden og 3 børn.

I 1840, fem voksne, heraf een aftægtskone på 80 år, syv børn, en af dem et plejebarn på 16 år.

I 1845 er der sket en lille udvikling, der er nu tre husstande med otte voksne, heraf en aftægtskone på 86 år og en indsidder på 72 år, der lever af sin pension, 14 børn fra 1 til 17 år.

De næste fem år går det stærkt, fæstebønderne har købt sig fri og lejet noget af heden ud til lejemænd. Der er nu ni husstande med tyve voksne og 18 børn. Lejemændene går ud som daglejere, men har samtidig også andre erhverv. Der er en smed, en kurvemager, en skomager og et par væversker. Der er ingen karle eller tjenestepiger. Der er en inderste, der er daglejer, hvilket vil sige, at han bor til leje på en af gårdene.

De følgende folketællinger viser ikke de store udsving, der er otte husstande med 25-27 personer. I dag er der ni husstande i det område, der hedder Nør Høe.

Skoleforhold:

(Fra Ribe Amts årbog 1909)

Nør Høe har altid hørt til Gørding sogn, også hvad skoleforhold angår. Tidligere skete undervisningen på gårdene. Fra 1834 boede skolelæreren på Juulsgaard i Ilsted og var lærer ved Ilsted og Lourup skoledistrikter.

I 1751 oprettedes en fundats til skoleforhold i Gørding sogn, efter forordning af 23. januar 1739, af I. C. Worm af Bramming, den største lodsejer i Gørding sogn.

Sognet inddeltes i fire skoledistrikter, hvoraf Sønder Bøel, Ilsted og Nør Høe, var samlet i andet distrikt.

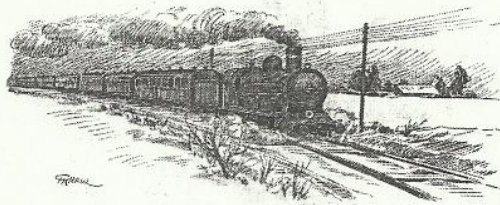
Det står i fundatsen, at ovennævnte, for vejens længde og vanskelighed, ej kan søge hovedskolen i Gørding og derfor selv skal have en skolemester, som de selv på bedste og billigste måde kan akkordere, og deres børn forsvarlig undervise, hvortil de samtlige, enten de har børn eller ej, skal og bør contribuere, og til hjælp af kirkelyspenge nyde 3 mark.

Kirkelyspenge er en afgift (indført ved reski. 2/1 1739 afskaffet ved lov 19/1 1861 § 6) som skulle svares af kirkerne til skolevæsenet, og som skulle udgøre ligeså meget, som der hidtil var udgivet til kirkelys. (Kilde: Ordbog over det danske sprog udgivet 1928. Gyldendal.)

I 1895 byggedes den nuværende Ilsted skole, som desværre blev nedlagt i 1965.

Jernbanen:

I 1915 blev Bramming-Funder banen planlagt og påbegyndt, en del jord fra Ilsted og Aike blev lagt under ejendommene. Banen blev indviet i 1917. I dag er den nedlagt fra Grindsted til Funder (1970) og der er kun godstrafik til Grindsted en enkelt gang i døgnet (til Grindstedværket). Jernbaneveteranklubben benytter banen til udflugter.

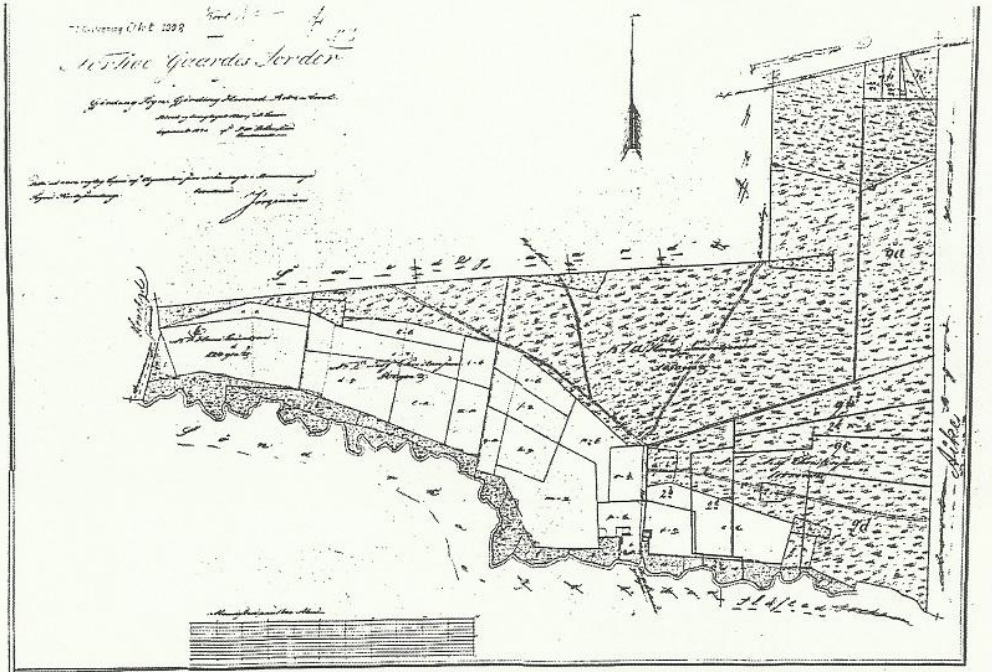

MATRIKEL I NØR HØE

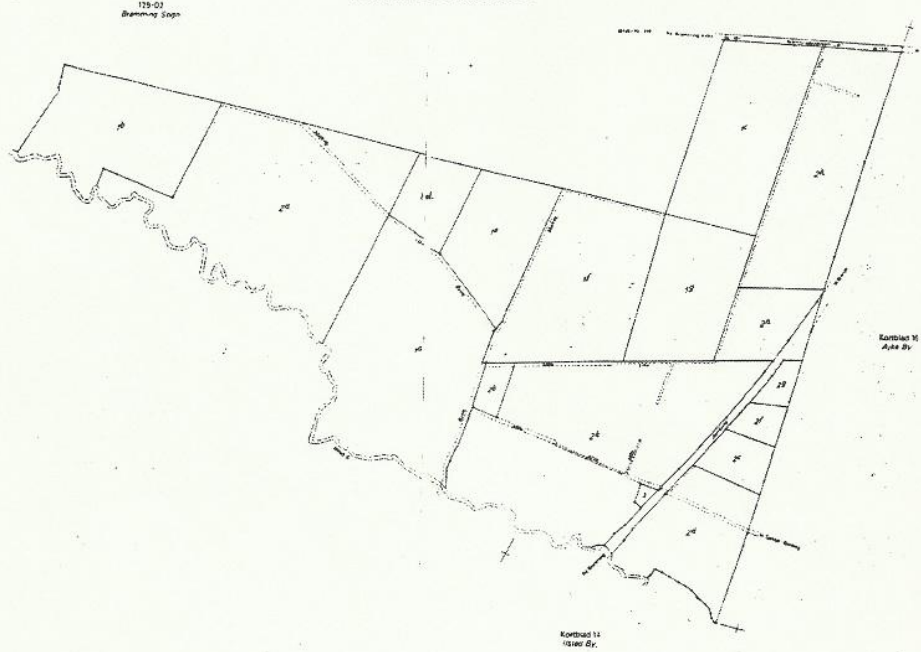
1608 1609	1 gaard Bramming ???	hartkorn	1½ rug, 1½ byg, 2 havre, 1 svin
1681	1 gaard	Hans Nielsen	hartkorn 4. 6. 0. 0.
1844		Gl.matrikuleret hartkorn	gl.skat Ny matrikuleret hartkorn
Ejere:		Agerbrug	Skovskyld
		Tdr.--Sk.--Fdr.--Alb.	Rd.--Sk. Tdr.--Sk.--Fdr.--Alb.
1a. Niels Hansen	1 3 1 2½	9 76	1 5 0 1 0
1b. Niels Pedersen	0 4 3 0 4	5½	0 7 2 1 0
2a. Nis Christensen	2 0 0 2½	13 81	2 4 3 1,1/4 0
Ialt:	4 0 1 2		5 1 2 1/4

Gørding sogns areal udgør 9.278 Tdr. land med ca. 230 Tdr. hartkorn. Der går i gennemsnit ca. 40 1/3 Tdr. land på 1 Tdr. hartkorn. (Kilde: Danmark - En historisk topographisk beskrivelse af L. Both 1872).

Matrikel fra 1831

Matrikel fra 1970

1950:

Navn:	Nør Høe	Smedegaard
1. Laurids Kristiansen	1a 1f	
2. Alfred Hansen	1c	4b
3. Niels Ludvig Hansen	1d 1e	4a
4. Frands P.Sørensen	2a	Aike: llisted:
5. Søren Vejrup Sørensen	2b 2e 2i 2n 4z 6b	
6. Jens Th.Christensen	c 2f	4m 4n 4v 4x
7. Chr.Ebbesen	2d 3c	4v 1k 1c
8. Kr.T.Oxenvad	2h 2p 2g 2r 2o	4u
9. Aksel Pedersen	2k 2l 2m	
10. DSB	3	

Hartkorn i Nør-Høe

	Tdr.	Sk.	Fdr.	Alb.
1.	1 1	0	1/4	
2.	1	2	2,3/4	
3.	2	3	½	
4.	1 1	3	1/4	
5.	3	3	1,3/4	
6.	1	1	1	
7.		1	3/4	
8.	1	3	2,3/4	
9.	2	2	2	

Gårdene og deres ejere:

1982

Nr.Høevej	12	Arne Kristiansen	1a 1f
Nr.Høevej	10	Poul Erik Adamsen	1d 1e
Nr.Høevej	8	Alfred Kristensen	2b
Nr.Høevej	6	Herman Sørensen	2c 2f 2g
Nr.Høevej	9	Otto Lambertsen	2k
Nr.Høevej	7	Jefrey Andersen	3
Nr.Høevej	5	Svend Ebbesen	2d
Høevej	12	Bent Sørensen	2a
Brammingborgvej	9	Nelly K.Nielsen	1b
Brammingborgvej	16	Henning Rasmussen	1g
Brammingborgvej	18	Svend Hansen	1c 2n
Brammingborgvej	20	Hans Haas	2h

1997

Nr.Høevej	12	Arne Kristiansen	1a 1f
Nr.Høevej	10	Svend Jensen	1d 1e
Nr.Høevej	8	Henning Kristensen	2b
Nr.Høevej	6	Herman Sørensen	2c 2f 2g
Nr.Høevej	9	Leif Lambertsen	2k
Nr.Høevej	7	Jefrey Andersen	3
Nr.Høevej	5	Svend Ebbesen	2d
Høevej	12	Bent Sørensen	2a
Brammingborgvej	9	Nelly K.Nielsen	1b
Brammingborgvej	16	Jørgen Rasmussen	1g
Brammingborgvej	18	Svend Hansen	1c 2n
Brammingborgvej	20	Hans Haas	2h

